

- (9.) WARTHA VINCZE: *Por a hóban.* (Természettudományi Közlöny. Budapest, 1896. p. 146—149.)
- (10.) RÓNA: Sandregen in Ungarn. (Meteorologische Zeitschrift. Wien, 1896. p. 138—140.)
- (11.) C. v. JOHN: Über die chemische Beschaffenheit und den Ursprung des am 25. und 26. Februar 1896 gefallenen Staubes. (Verhandlungen der k. k. geologischen Reichsanstalt. Wien, 1896 p. 259—264.)

Dr. LOVASSY SÁNDOR az 1896. évi febr. 25-én Keszthelyen a hóval esett port mikroszkoposan megvizsgálván, azt a legnagyobb részben quarzszemekből állónak constatálta; ezen quarzszemek a kecskeméti futóhomok szemeihez hasonlítanak, de sokkal apróbbak. Hígított sósav csak kevés buborékot fejleszt a humus tartalmú porból.

A mikroszkopos vizsgálat eredménye az, hogy inkább művelt talaj mint futóhomok szórattott Keszthelyre.

LOVASSY azt véli, hogy vulkanikus hamu vagy meteor-töredékre vonatkozó feltevések ki vannak zárva.

A porhullást a Dunántúl legnagyobb részén észlelték, ekkor az egész országban keleti, illetőleg délkeleti szél uralkodván, LOVASSY bizonyosnak tartja, hogy a por délkelet felől jött Keszthelyre. Mivel pedig a földeső területének Torontál megye a legkeletibb része, s minthogy e megye területén esett a legtöbb homok, — néhány községét szintén elárasztotta s egy vasuti vonat Petrovoszelló közelében a homokban elakadt — első tekintetre legvalószínűbbnek látszik, hogy az orkán a deliblati futóhomok terület laza talaját sodorhatta a magasba s a finomabb részeket messzebb vidékre vitte.

Amint ebből, továbbá egy másik jelentésből, valamint más adatokból kitünik, deliblati, illetőleg alföldi futóhomokkal van dolgunk. Megerősíti ezt azon tény is, hogy Wartha néhány deliblati homokfajta iszapolt legfinomabb részét a Keszthelyen esett hóporral teljesen azonosnak találta.

RÓNA is valószínűnek tartja, hogy az azon időben Erdély déli részein és az alsó Dunán észlelt nagy viharok, melyek úgy látszik a szerb határnál voltak a legerősebbek, a nem messze fekvő deliblati homokpusztáról a homokot felkapták s nemcsak a környékre, hanem a finomabb részeit nagyobb távolságokba is elvitte.

C. v. JOHN behatóbban foglalkozik ezen porral. Az ő dolgozatából kitünik, hogy a port Magyarországon kívül Stájerországban, Alsó-Ausztriában s mint legészakibb ponton, Troppauban is észlelték.

JOHN-nak ezen porhullásból megvizsgálás céljából a következő helyekről állott por a rendelkezésére: Von der «Hohen Warte» Bécs mellett, továbbá Csepreg-, Ludbreg- és Bükről Magyarországon.

Ezen porokról írja: «Mindezen porszemek nagyon hasonlítottak egymáshoz. Valamennyi sötét barna színű és rendkívül finom volt. Mikroszkopos vizsgálatnál mindnyája teljesen egyenlő. Főalkotórésze korántsem a quarz, mint az esett por sok leírásban mondva van, hanem egy alaktalan de átlátszó szürke szemcsékből álló tömeg, mely tekintettel az elemzésekre, biztosan agyag anyagnak

mondható. E mellett fekete alaktalan (structurlos) kis organikus részek vannak. Ezen kívül számos, de nem a por főtömegét képező, kis quarzszem és szilánk fordul elő, valamint egyenkint augitdarabkák, egyes apró zirkon oszlopok, rutiltúk s még egyes ásványszilánkok, melyeket biztosan nem lehetett meghatározni. Sem csillám, a mint valóban várni lehetett volna, sem organismusok maradványait nem lehetett kimutatni.»

Ezen hasonló a mikroskop alatt mutatkozó mineműségnek megfelel egy igen hasonló chemiai összetétel is, mely a következő:

	Von der «HohenWarte» %	Csepreg %	Bük %	Ludbreg %	
Kovasav	49,29	52,25	52,50	55,28	
Agyagföld	15,50	13,95	14,20	15,24	
Vasoxyd	6,17	7,10	6,40	6,58	
Mész	4,23	3,85	3,80	3,66	
Magnesia	2,46	2,45	2,45	2,63	
Kali	2,94	3,05	2,97	2,57	Alkaliák a differenciából 100-ra számítva.
Natron	1,02	1,46	1,44		
Víz 100° C-ig	2,80	2,78	3,02	3,01	
Izzítási veszteség 100° C-on felül	16,09	12,96	13,80	11,03	
	100,50	99,85	100,58	100,00.	

Ezen porpróbák csekély mennyiségű szénsavat és organikus anyagot is tartalmaznak.

A nilusi beszáradt iszap külsőleg és szerző elemzése szerint [*] chemiai összetételénél fogva is hasonlít a fenti porszemekhez, de azon időben Alexandriában nem észleltek oly meteorologiai tüneteményeket, melyek a pornak a Nildeltából való idekerülésére nézve kedvezők legalább nem voltak.

Ezek után fel lehet tenni, hogy a felsodort egyiptomi por legalább is nem képezheti főalkotórészét az esett pornak. Legfőlebb azt lehet föltenni, hogy az egyiptomi por legfinomabb részeit a tenger fölött a szél ide hozta mely azután a délkeleti viharok által Szerbiában és Dél-Magyarországban felsodort porral és homokkal megkeveredett.

Szerző szerint a Magyarországon és Alsó-Ausztriában a hóval együtt esett porok nem Szahara sivatagbeli homok, hanem valószínűleg a Szerbiában és Dél-magyarországon felsorolt portömegek finomabb részeiből állanak, melyekhez talán Egyiptomból a nilusi iszap legfinomabb agyagos és organikus részei vannak hozzá keverve, melyektől a határozott szint nyerték.

LOCZKA JÓZSEF.

(12.) HÉRICs-TóTH JENŐ: *Adatok a manganitek constitutiójához és a mangan mérése.* (Budapest, 1896. Doctori dissertatió.)

Szerző azon manganoxyd constitutióját állapította meg, mely a lúggal leválasztott manganohydroxydból levegővel való oxydatiókor képződik.

* Lásd az eredeti dolgozatot.